

Mei (openings)nieuws

Beste leensters en andere belangstellenden,

✘ Literair festival **City2cities** vindt dit jaar voor de 5e keer plaats. Het wordt op 15 en 16 mei gehouden in het voormalige hoofdstekantoor op de Neude. Zoals elk jaar staat nu ook weer literatuur uit 2 wereldsteden centraal, uit Unesco literatuurstad Krakau en uit Parijs, om alvast in de fietsstemming te komen. Anders dan de voorgaande jaren is het festival compact geprogrammeerd in 2 dagen, maar de voordrachten, lezingen en interviews lijken er niet minder om.

Krakau is de stad van dichteres **Wisława Szymborska**. Over haar zal op zaterdagmiddag de Poolse documentaire *Life is bearable. At times (2010)* worden vertoond. Het is de filmmaker gelukt om met haar op reis te gaan naar Ierland en Nederland, en bekende liefhebbers van haar poëzie te spreken over de bijzondere kwaliteiten van haar werk. Wisława Szymborska vertoonde zich zelden in het openbaar en had een hekel aan interviews en promotie-optreden, dus deze mogelijkheid was heel bijzonder. **Olga Tocarkzuk** is een veelgeprezen schrijfster, dichteres en psychologe (ze zegt leerlinge van C.G. Jung te zijn), en geeft workshops proza studies literatuur en kunst aan de universiteit in Krakau. Haar meest recente in het Nederlands vertaalde roman is *De rustelozen*, omschreven als een uniek kunstwerk dat draait om de vraag wat het betekent om een lichaam te hebben. Olga Tocarkzuk gaat op vrijdagavond in gesprek met de Vlaamse schrijfster **Annelies Verbeke**. Die avond zal **Marie Darrieussecq**, een van de opmerkelijkste en origineelste Franse schrijfsters van dit moment (van *Solange*-zie recensie website- en *Je moet veel van mannen houden*) in gesprek gaan met **Niña Weijers**, die al even opvallend is. Trekpleister van de avond is de Nieuw-Zeelandse **Eleanor Catton** die zal praten over haar veel bekroonde roman *Al wat schittert*. De zaterdagavond is meer een 'mannenavond', waarvan ik in dit speciale geval Michel Houellebecq wil vermelden die in gesprek gaat met zijn vertaler over *Soumission*. Meer info: <http://www.city2cities.nl/>

Vorig weekend stond in Trouw een artikel van Marjan Schwegman met de titel **Hoe vrouwen uit het verzet verdwenen**. De essentie ervan was "Ze waren er wel, maar historici hielden ze buiten de geschiedenisboeken." Vrouwen als *Hannie Schaft* en *Truus van Lier*, die wel voorkomen in de geschiedschrijving spelen meestal een ondersteunende rol, veelal als koerierster. Daarnaast bleken ze vaak toch ook een leidende rol te hebben zoals de verhalen over *Jacoba van Tongeren* ✘ en *Esmée van Eeghen* duidelijk maken.

Bijna 70 jaar na de bevrijding in 1945 beginnen verzetsvrouwen meer aandacht te krijgen. Zoals in eerdere nieuwsbrieven reeds vermeld is van topambtenaar *Marie Anne Tellegen* en van celliste en dirigente *Frieda Belinfante* onlangs een biografie verschenen, *Vrouw achter de troon* resp. *Een schitterend vergeten leven*. Bij de herdenking vorige week in voormalig kamp Amersfoort werd duidelijk dat dankzij de inspanningen van Rode Kruis zuster Loes van Overeem de leefomstandigheden in het kamp verbeterden, dat ze tientallen mannen van transport wist te vrijwaren en dat ze door de gevangenen de 'Witte Engel' werd genoemd, een geuzennaam die niet verward moet worden met de bijnaam 'der weiße Engel' van kamparts Joseph Mengele.

Het NIOD is begonnen met nieuw onderzoek naar 'het verzet', o.a. naar de samenwerking tussen mannen en vrouwen. Hoe week die af van wat voor de oorlog gebruikelijk was? Als een van de bronnen zullen de onlangs verschenen *memoires van Jacoba van Tongeren* gebruikt kunnen worden, voor zover nu bekend de enige vrouw die in W.O II een grote verzetsgroep oprichtte en leidde. Haar neef Paul van Tongeren vond ze via een noot in de archieven van het NIOD uiteindelijk in de archieven van de vrijmetse lary waar *Jacoba's vader Grootmeester van was geweest* en om die reden afgevoerd naar Sachsenhausen en omgekomen. Geïnspireerd door het verhaal van zijn tante zal later dit jaar een biografie van zijn hand volgen.

Marjan Schwegman is hoogleraar vrouwengeschiedenis in Utrecht en directeur van het NIOD. Haar

artikel: <http://www.trouw.nl/tr/nl/6700/Wetenschap/article/detail/3964891/2015/04/19/Hoe-vrouwen-uit-het-verzet-verdwenen.dhtml>

Onlangs uitgebrachte titels:

✘- Precies een eeuw na Virginia Woolf's debuut *Voyage out (De heenreis)* heeft de jonge hoogleraar Engelse literatuur *Alexandra Harris* een nieuwe aantrekkelijke biografie uitgegeven, **Virginia Woolf. Een schrijversleven**. Ondanks dat het bepaald niet de eerste Woolf-biografie is, zijn de reacties heel positief. Er wordt verteld hoe een gedreven jonge vrouw

een van de grootste schrijvers uit de wereldliteratuur werd. Virginia Woolf wordt vanaf haar Victoriaanse kindertijd gevolgd in haar moedige, intense en vaak gecompliceerde leven dat geheel gewijd was aan literatuur en kunst. Vrienden, familie en tijdgenoten komen aan bod, niets wordt uit de weg gegaan, er wordt veel geciteerd, waarbij romans met haar leven worden verbonden. En tegelijkertijd is dit alles qua omvang zo bescheiden gedaan dat het ook voor wie Virginia Woolf (nog) niet zo goed kent een goede introductie is én laat zien waarom de Engelse schrijfster nog steeds boeit en inspireert. Mooie recensie: <http://cobra.be/cm/cobra/boek/1.2311943>

- Van de Frans-Senegalese schrijfster *Marie NDiaye* is **Ladivine** uitgebracht. Net als in haar vorige roman *Drie sterke vrouwen*, waarvoor ze de Prix Goncourt ontving, staat het leven van drie vrouwen centraal. Een van hen blijkt een verborgen leven te hebben, en heet eigenlijk Malinka en niet Clarisse. Ze verloochent haar familie en haar Frans-Afrikaanse komaf, maar worstelt gaandeweg meer met de schuldgevoelens die hier het gevolg van zijn. Ook haar omgeving komt in opstand.

- Deze week komt uit **Ik blijf zitten tot ik geboren ben** van ontwikkelingspsychologe *Bloeme Evers-Embden*. Het is een verslag van een serie bijeenkomsten waarin acht Joodse vrouwen openhartig met elkaar hun onderduik-ervaringen delen. Decennia na de oorlog kijken ze terug op die moeilijke tijd. Ze staan stil bij de vraag in hoeverre die traumatische periode hen heeft gevormd, en wat Joods zijn voor hen betekent. Ondanks de verschillen voelen ze zich allemaal geworteld in het Jodendom. Hun lot was zwaar, maar de trots heeft overwonnen.

- In **Rose** vertelt *Rosita Steenbeek* het levensverhaal van haar grootmoeder, dochter van een joodse moeder en een Duitse vader die verliefd wordt op een Nederlandse dominee. In de jaren dertig waaiert Rose's joodse familie op de vlucht voor het antisemitisme uit over de hele wereld. Rose die vlakbij Rotterdam woont ziet er bommen vallen in mei 1940. Haar man sluit zich aan bij het verzet en wordt opgepakt. Door de spelingen van het lot komen familieleden aan verschillende kanten van het front terecht. Een boek met grootse thema's: liefde, goed en kwaad, vergeving...opdat wij niet vergeten.

- Als oud tafeltennister raakte *Bettine Vriesekoop* geïnteresseerd in China en oosterse filosofie, studeerde sinologie en was tot 2009 correspondentente voor de NRC in China. Ze is gefascineerd geraakt door de rol van de vrouw in de Chinese samenleving en haar seksualiteit, vroeger en nu. Haar nieuwe boek over, **Dochters van Mulan. Hoe vrouwen China veranderen**, gaat erover. Een titel ontleend aan de legendarische zwaardvrouw Hua Mulan, wiens volgelinge Qiu Jin in de 19e eeuw opkwam voor gelijke rechten voor vrouwen, zich keerde tegen het inbinden van voeten en andere maatschappelijke wantoestanden. Qiu Jin's graftombe vormt het vertrekpunt voor Bettine Vriesekoop's tocht langs vrouwen met allerlei verschillende achtergronden. Het worden twaalf boeiende portretten. Hoe profileren vrouwen zich in het moderne China en welke invloed hebben de oude filosofieën op haar seksualiteit? En hoe zit het met de invloed van de eenkindpolitiek en andere Chinese gewoonten? Mooie

recensie: <http://www.aziatischetijger.nl/2015/02/24/dochters-van-mulan-van-bettine-vriesekoop/>

- In **Dertig dagen** vertelt de Vlaamse *Annelies Verbeke* in dertig hoofdstukken over het leven van een van oorsprong Senegalese maar sterk vervlaamste man, Alphonse, huisschilder en klusjesman, en zonder conflicten, zo lijkt het. Zijn omgeving daarentegen, daar is van alles mee aan de hand. Waar mogelijk helpt Alphonse iedereen graag, mensen storten hun hart bij hem uit, en hij luistert, geeft adviezen, troost en verzoent. Blijft zijn goede wil overal tegenop gewassen?

- **Vlinders in november** van *Audur Ava Ólafsdóttir* is een van de opvallende romans die

 tegenwoordig met enige regelmaat in het Nederlands verschijnen. Dit keer met de bedoeling een radicaal andere heldin neer te zetten dan alle eerdere vrouwelijke personages in de literatuur. In een donkere novembermaand wordt de vertelster van het verhaal door haar man verlaten, vraagt haar beste vriendin haar om voor haar zoontje Tumi (bijna doof en zeer slechtziend) te zorgen omdat zijzelf moet worden opgenomen in het ziekenhuis, en wint ze in een loterij een zomerhuis. Ze besluit om met Tumi op reis te gaan door het barre land op zoek naar een mooie plek voor het zomerhuis.

Activiteiten in Utrecht en omgeving:

- Zaterdagavond 2 mei speelt in de Stadsschouwburg de toneelbewerking van de literaire klassieker **Zout op mijn huid** (1988) van de inmiddels 95-jarige Benoîte Groult. Het wordt gezien als hét verhaal over gepassioneerde liefde. Jarenlang hebben een intellectuele Parisienne en een Bretonse visser stiekeme afspraken, terwijl ze allebei met iemand 'van hun eigen soort' zijn getrouwd. In de Volkskrant kreeg de voorstelling 5 sterren. De recensente was heel enthousiast zowel over de bewerking, de regie als het spel van de acteurs. Van José Kuipers, die de oudere vrouw speelt, is 1 1/2 jaar geleden *Haar genot* uitgekomen. Het is een heel toegankelijk en eigentijds boek over vrouwelijke lust, over waarom vrouwen vaak minder zin in seks hebben dan mannen, en dat vrouwen steeds duidelijker worden in wat ze willen op

seksueel gebied. Meer

info: http://www.stadsschouwburg-utrecht.nl/voorstellingen/9599/dragan_bakema_sophie_van_winden_jose_kuijpers/zout_op_mijn_huid/

 Op 8 mei organiseert Savannah Bay een avond met de titel ***The return of the F-word; over het feminisme van nu***. Dit n.a.v. het onlangs verschenen ***F-boek***, een bundel artikelen van ruim 60 auteurs over de stand van zaken in het hedendaags feminisme. Waar gaat het feminisme van nu over? Wat is er bereikt? En wat is er nodig voor de toekomst? Er komen verschillende auteurs, o.a. Anja Meulenbelt en Nancy Jouwe. De belangstelling is zo groot dat je alleen nog op de wachtlijst kunt.. Meer info: <http://savannahbay.nl/index.php?pageid=7>

Bibliotheek-nieuws

- Deze maanden maken ziekte en familie-omstandigheden het de verschillende bibliotheek-vrijwilligsters lastig om de bibliotheek-organisatie vlekkeloos te laten verlopen. Daarom wil ik hierbij een oproep doen voor extra vrouw- en/of mankracht tijdens de openingstijden van de bibliotheek. Als je je aan zou willen melden of wilt overleggen, wil je dan een mailtje sturen naar vrouwenbibliotheek@xs4all.nl of info@vrouwenbibliotheek.nl.

- We zijn nog steeds op vrijdagmiddagen en soms op zaterdag met een aantal mensen in de bibliotheek bezig met het catalogiseren. Het vordert gestaag (zie catalogus). De bibliotheek is dan gelijk ook open en iedereen kan binnenlopen om onze boeken in levende lijve open te slaan, te lenen en lezen. In de kalender op de site kun je zien wanneer we er zijn.

- Regelmatig blijkt dat de vrouwenbibliotheek weinig bekend is in de stad (en daarbuiten), en daarnaast dat zodra mensen binnen stappen ze enthousiast zijn over de ruimte en de collectie. Graag zouden we daar verandering in brengen met meer **PR**. Wie zou ons daarbij willen helpen? Met het maken van een folder, meer bekendheid via sociale media of anderszins? Of met het in mailchimp omzetten van onze nieuwsbrief? Als je er meer over wilt weten of je aan wilt melden, kun je contact opnemen via info@vrouwenbibliotheek.nl of 06-48498545.

Nieuwe boeken in de bibliotheek

Twintig minuten van Chaja Polak, *Virginia Woolf's women* van Vanessa Curtis, *Alleen maar mijn moeder* van Trees Rose

Nieuwe recensies van deze maand als link bijgevoegd

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2015/04/13/het-vlindereffect-door-margot-vanderstraeten/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2015/04/15/de-consequenties-door-nina-weijers/>

<http://vrouwenbibliotheek.nl/2015/04/18/het-leek-stiller-dan-het-was-door-eva-kelder/>

De leenbijdrage voor 2015 is opnieuw vastgesteld op € 25,-. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op banknummer NL71 INGB 0009 2669 95 ten name van Stichting Es Scent o.v.v naam en 'leenbijdrage 2015'. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden, de nieuwsbrief is ook te lezen via

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek. U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 28 april 2015